

Vasemmistoliitto identiteettikriisissä

Vanhan viisauden mukaan puolueen menestys riippuu kahdesta asiasta: Linja ja organisaatio. Vasemmistoliiton kunnallisvaalien ehdokaslistat jäivät tavoiteltua laihemmiksi, joten organisaation iskukykyä saattaa epäillä. Toisaalta voi olla niin, että kun poliittinen linja ei vakuuta, ei ehdokkuuskaan jaksanut motivoida. Vaaleissa tuli takkiin, jälleen kerran. Syyt alamäkeen ovat mielestäni syvemmällä, kuin ukkoutumisessa tai yksittäisissä, ”väärin” käyttäytyvissä kansanedustajissa.

Vasemmistoliiton syntyä leimasi menneisyyden kieltäminen. Pyrittiin nopeasti eroon neuvostososialismista aatteellisine ja taloudellis-poliittisine kytkentöineen. Ilmeni halukkuutta myös ”kansan” vaihtamiseen. Puhuttiin ponnekkaasti toimihenkilöpuolueesta. Osa perinteisestä kannattajakunnasta joutui hämmennyksiin puolueen perustamisen mutkikkaissa kuvioissa. Kannatuskehitys osoittaa, että kansan karkottaminen on onnistunut, mutta uuden hankkiminen ei. Nähdäänkö se nyt keskeiseksi tehtäväksi?

Kun esimerkiksi allekirjoittanut vasta viime kesänä pitkän harkinnan jälkeen liittyi Vasemmistoliittoon, se tapahtui lähinnä paikallisen kuntatilanteen vuoksi. Mukana oli myös entisen kansandemokraatin nostalgiaa. Piti lähteä mukaan vähän vanhojen aikojen vuoksi ja jopa niistä piittaamatta. Arvioin, että Vasemmistoliitto ajaa palkallaan tai eläkkeellään toimeentulevien ”pienten” ihmisten etuja ja tukee kunnissakin tämän kansanosan elämää. Nyt kysymys kuuluu, aikooko Vasemmistoliitto jatkossa olla sosiaalisesti sitoutunut vai pyritäänkö luvutulla kehitystyöllä ns. yleispuolueen roolin ja imagon omaksumiseen?

Kyse ei ole vain sanoista. Vasemmistoon liitetään historiallisesti oikein pyrkimys tasa-arvon edistämiseen, sosiaalisen yhdenvertaisuuden toteuttamiseen ja kaikenpuolisen sarron lopettamiseen. Sosialistisen aateperinnön ytimeen kuuluu arvio, että pääoman ratkaiseva valta vaatii myös tuotantosuhteisiin puuttumista ja niihin liittyvän alistavan työnjaon korjaamista.

Viime vuosien kehitys muistuttaa, että työllään, ilman sijoituskeinottelua elävän ihmisen painoarvo yhteiskunnassa on lähes nolla. Hallitukset ajavat lähinnä pääomapiirien etuja. Sen vuoksi sosiaalinen tilaus on yhä voimassa sellaiselle poliittiselle liikkeelle, joka ajaa laajempaa, kuin poliittisen organisaation itsensä etua.

Tästä on nimittäin kysymys. Jos puolueen toiminta ei suuntaudu sen sosiaalisen perustan ja julkilautun arvopohjan oikeaksi kokevan väestön etujen ajamiseen, jäljelle jää puolueorganisaation ja sen vaikutuspiirissä olevien ihmisten etujen ajaminen. Näin puolue muuttuu ”yleispuolueeksi”. Se alkaa jatkuvuutensa turvaamiseksi kalastella kannatusta populistisilla muoti-ilmiöillä ja tunnuksilla. Silloin vasemmisto todella etsii etsimällä työtä.

En uusvanhana vasemmistolaisena väitä, että Vasemmistoliitossa olisi tapahtunut sosiaalisen perustan totaalinen unohtaminen. Sen sijaan voi olla, että poliitikkojen työn eriytyessä ja ammattimaistuksessa palkansaajien, pienyrittäjien ja pienituloisten ihmisten elämäntilanteen ongelmien ymmärtäminen ja tunnistaminen heikkenee. Edutkaan eivät enää ole yhteisiä. Tämän vaalikansalainen herkästi havaitsee. Ei aivan sattumalta puhuta etuoikeutetusta poliitikkojen luokasta.

Suomalaista 39 prosenttia on iältään yli 45-vuotiaita. Ikäryhmään 25-44 kuuluu 28 prosenttia kansalaisista. Ryhmä 15-24 -vuotiaat käsittää 12 prosenttia. Luvut puhuvat puolestaan. Esitän pohditta-

vaksi, miksi Vasemmistoliitto ei tavoita työssäkäyvää nuorta tai keski-ikäistä väestöä? Etenkään ammattikoulu- tai peruskoulutaustainen suomalainen ei juuri liene Vasemmistoliitosta kiinnostunut. Olisiko niin, että puolueen juokseminen eräiden muoti-ilmiöiden perässä karkottaa työssäkäyviä ihmisiä ja perheitä? Tarkoitan esimerkiksi ympäristö- ja ilmastopolitiikkaa, joka lähes hallitsee Vasemmistoliiton julkista profiilia ilmastolakiesityksineen ja päästötavoitteista käytävine prosenttihuutokauppoineen. Kääntäen voi kysyä, milloin esimerkiksi Kansan Uutiset tai Viikkolehti on viimeksi kirjoittanut henkilöautosta tai autoa eri syistä päivittäin käyttävien ihmisten liikkumisongelmista? Heitä on todella paljon, mutta aihepiiri on lähes tabu. Se ei ole poliittisesti korrekti.

Ymmärrän hyvin, että ympäristöön liitetyillä katastrofiteemoilla saadaan suosionosoituksia eduskunnan lehtereiden ja portaikkojen maan ystäviltä ja ulkomailta johdetuista kansalaisjärjestöistä. Mutta riittääkö se poliittiselle liikkeelle, jonka horisontista tulisi hyvän elinympäristön lisäksi hahmottua sosiaalisesti ja taloudellisesti tasa-arvoinen yhteiskunta?

Nyt ollaan viherideologian hiljaisen hyväksynnän kautta liukumassa ekologiseen valvontayhteiskuntaan. Siinä ihmisen arvo näyttää riippuvan siitä, miten hän asuu, mitä panee suuhunsa ja millä kulku-neuvolla matkansa taittaa. Jos tällainen kehitys todella on tavoitteena, tuon valinnan poliittiset seuraukset olisi hyvä ottaa huomioon.

Kari Arvola

Ympäristöaktivisti vuodesta 1976

Vapaa toimittaja

Pohja